

5 РІЗНИХ ПОГЛЯДІВ НА ГШІ: ВІД ЗАХОПЛЕННЯ І ТРИВОГИ ДО ОБЕРЕЖНОГО ОПТИМІЗМУ

На сайті Times Higher Education опубліковано матеріал Філіпа Моріарті, Джо Морана, Рейчел Мосс, Ендрю Освальда та Лінн Камерлін «Чи роблять науковці ставку на ШІ?».

У ньому п'ятеро представників академічної спільноти розмірковують про те, як генеративний штучний інтелект змінив їхню професійну діяльність і наочно демонструють широкий спектр поглядів – від активного використання технології ГШІ до глибокого скептицизму щодо її впливу на освіту та науку. Професор фізики Філіп Моріарті виступає проти поширеного уявлення про те, що тексти, створені штучним інтелектом, є лише низькоякісним інформаційним продуктом. Спираючись на власний досвід, він стверджує, що сучасні мовні моделі здатні виконувати складні інтелектуальні завдання, зокрема допомагати у програмуванні та розв'язанні наукових проблем. Водночас дослідник визнає, що така ефективність створює серйозний виклик для традиційних підходів до навчання, оскільки завдання, які раніше вимагали тривалої роботи й сприяли глибокому розумінню предмета, тепер можуть виконуватися за

лічені хвилини. Професор англійської мови Джо Моран, навпаки, наголошує на власному відчуженні від технології, оскільки для навчання моделей повсюдно використовуються твори без дозволу їхніх авторів, збільшуються негативні екологічні наслідки, зростає ризик втрати індивідуального людського судження. На його думку, поширення автоматично згенерованих текстів може, як ні парадоксально, підвищити цінність авторського письма як форми людської комунікації. Рейчел Мосс, яка опікується питаннями академічної доброчесності, розглядає проблему з іншого боку, говорячи про труднощі виявлення використання ШІ студентами. На її думку, використання генеративного штучного інтелекту часто пов'язане не лише з бажанням спростити виконання завдання, а й зі стресом, тривожністю, фінансовими труднощами, соціальною ізоляцією. Боротьба з академічними порушеннями потребує не лише контролю, а й уваги до причин, які спонукають студентів шукати подібні обхідні шляхи. Професор економіки та поведінкових наук Ендрю Освальд висловлює одну з найкритичніших позицій. Він переконаний, що генеративний штучний інтелект фактично позбавив сенсу традиційне письмове оцінювання студентів, оскільки вже неможливо бути впевненим у самотійному виконанні багатьох видів робіт. Університетам доведеться повернутися до написаних від руки форм контролю знань. Він прогнозує посилення нерівності між університетами, оскільки переваги від використання нових технологій насамперед отримуватимуть найбагатші та найпрестижніші заклади. Найбільш прагматичну позицію займає професор біохімії Лінн Камерлін. Вона розповідає, що спочатку ставилася до інструментів ШІ з недовірою через їхню схильність до помилок і вигадкування фактів. Проте поступово дослідниця почала активно використовувати їх для пошуку інформації, аналізу джерел, програмування та ознайомлення з новими напрямками досліджень. Сучасні мовні моделі стали настільки переконливими у своїх помилках, що існує необхідність ретельної перевірки абсолютно всіх результатів: вигадані посилання, недостовірні дані, хибні зображення можуть поставити під загрозу достовірність наукового пізнання. Попри суттєві розбіжності в оцінках, усі автори погоджуються, що генеративний штучний інтелект уже став невід'ємною частиною академічного середовища. Відтак головним викликом для університетів стає не питання прийняття чи відкидання цієї технології, а пошук способів її відповідального використання без втрати якості освіти, наукової доброчесності та людського виміру академічної діяльності.

Детальніше:

<https://www.timeshighereducation.com/depth/are-academics-making-em-dash-ai>

Фото: pixabay.com

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_ШтучнийІнтелект #НРАТ_АкадемДоброчесність
#НРАТ_Науковцям_новини #НРАТ_Освіт'янам_новини
#НРАТ_TimesHigherEducation

2026-06-17

**Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію
академічних текстів**